

Biblioteca Fages de Climent

SECCIÓ LOCAL

Fons Joan Matas Hortal

Inventari

Juny 2019

SUMARI

PRESENTACIÓ.....	3
1. IDENTIFICACIÓ	3
Codi.....	3
Nivell de descripció.....	3
Títol.....	3
Dates.....	3
Volum i suport	3
2. CONTEXT.....	3
Nom del productor	3
Història del productor	3
Història arxivística i dades sobre l'ingrés	4
3. CONTINGUT I ESTRUCTURA.....	4
Abast i contingut.....	4
Sistema d'organització.....	4
Increments.....	4
4. CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS	5
Condicions d'accés.....	5
Condicions de reproducció	5
Llengües i escriptures dels documents.....	5
5. DOCUMENTACIÓ RELACIONADA.....	5
Bibliografia.....	5
INVENTARI	6
1. DOCUMENTACIÓ POLÍTICA / OFICIAL.....	6
2. PREMSA	8
3. FOTOGRAFIES	8

PRESENTACIÓ

1. IDENTIFICACIÓ

Codi

Nivell de descripció

Fons

Títol

Fons Joan Matas Hortal

Dates

1870-1898

Volum i suport

Una caixa

2. CONTEXT

Nom del productor

Joan Matas Hortal

Història del productor

Joan Matas i Hortal (Figueres, 1826 – Buenos Aires, 1894). Fill d'una família de botiguers figuerencs, de ben jove es va interessar per la política: va formar part de la manifestació republicana organitzada per Abdó Terrades (1842), i un any més tard va participar activament en la defensa del Castell de Sant Ferran de Figueres contra el pronunciament del general Espartero.

Del 1843 al 1854, Matas Hortal va destacar pels seus treballs de propaganda i activitats per organitzar els grups democràtics de la comarca. Va participar en la revolta 1854 i va organitzar la Milícia Nacional de Figueres. El 1856 s'oposà al cop d'estat d'O'Donnell. Exiliat, va tornar a Espanya amb el triomf de la Revolució de setembre de 1868, acompanyant el general Blai Pierrad, i amb Josep Rubaudonadeu, per comandar les forces ciutadanes de Figueres i el castell.

El 1871 va participar en les eleccions legislatives, en les quals fou elegit diputat provincial, i poc temps després president de la Diputació de Girona, càrrec que va ocupar fins al 1873 quan amb la instauració de la Primera República va ser nomenat governador civil de la província (1873-1874). Amb l'abolició de la República va tornar a Figueres i es dedicà a reorganitzar el partit republicà.

Per altra banda, també va prendre part activa de la vida associativa de la ciutat. Fou president del Casino Menestral Figuerenc (1859-1860), presidí el Casino Figuerenc (entitat fundada el 1857 i desapareguda el 1894), i el 1862 fou fundador i soci número 1 de la Societat Coral Erato.

El 1889 va veure's obligat a emigrar a Buenos Aires en un intent de posar solució a la precària situació econòmica en què es trobava, ciutat on va morir el 21 de setembre de 1894.

Història arxivística i dades sobre l'ingrés

La Biblioteca rep la invitació del Sr. Jordi Bonaterra Vayreda de visitar-lo al seu arxiu situat a la rebotiga de Teixits Matas del carrer Besalú n. 10 de Figueres per a oferir-nos els documents que proposa donar a la Biblioteca.

La visita té lloc el divendres 21 de desembre de 2018 i després d'una valoració conjunta, la Biblioteca decideix incorporar al seu fons els documents referents a Joan Matas Hortal i d'altres documents propietat de la família Bonaterra Matas.

La documentació originàriament es trobava dins una carpeta d'aigües de color verd amb el títol de "[Carreteras] documentos ofic."

3. CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut

El fons inclou documentació diversa de tipologia administrativa, política i propagandística, hi trobem, per exemple, un circular del dia 11 de novembre de 1873 signada per Joan Matas com a governador. Conté també articles i exemplars solts d'algunes publicacions de l'època com *El Ampurdanés: Periódico Republicano Democrático Federal*, *La Independencia: diario republicano federal*, *La Provincia: Periódico republicano-federal de Gerona* o *La Lucha: órgano del Partido Liberal de la Provincia de Gerona*. Finalment, inclou un gravat de Joan Matas i Hortal i una fotografia, probablement, de la vetlla necrològica d'homenatge al polític celebrada en el Centre Federalista Empordanès el 28 d'octubre de 1894.

Sistema d'organització

S'ha classificat la documentació segons l'esquema següent:

1. Documentació oficial
2. Premsa
3. Fotografies

Incrementes

Susceptible a rebre nous increments.

4. CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés

Accés a investigadors, prèvia sol·licitud a la Biblioteca Fages de Climent.

Condicions de reproducció

Està subjecta a les lleis de propietat intel·lectual. Prohibit fer-ne reproduccions, cal demanar permís a la família.

Llengües i escriptures dels documents

La documentació majoritàriament està escrita en català i castellà.

5. DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Bibliografia

- BERNILS MACH, Josep M. "Joan Matas Hortal, polític republicà figuerenc" *Revista de Girona* [en línia], 1994, Núm. 165, p. 60-63.
<https://www.raco.cat/index.php/RevistaGirona/article/view/8986>
- BERNILS VOZMEDIANO, Josep M. "Història - Can Matas de Figueres." *Revista de Girona* [en línia], 2013, Núm. 278, p. 58-60.
<https://www.raco.cat/index.php/RevistaGirona/article/view/264654/352308>
- PADROSA GORGOT, Inés. *Diccionari biogràfic de l'Alt Empordà*. Girona: Diputació de Girona, 2009.

INVENTARI

1. DOCUMENTACIÓ POLÍTICA / OFICIAL

Localització	Descripció
1.1	[Ciudadano...]. Juan Matas, president del Comitè provincial interí convoca a una reunió amb l'objectiu de protestar per la publicació d'insults dirigits al diputat Tutau ¹ per part de la organització el <i>Tiro Nacional</i> dirigida per Viralta. Figueres, 30 d'agost per 1870. Fullet / circular. Document imprès. 20 x 29 cm. Capçalera: Comité Interino de la provincia de Gerona.
1.2	[Comité Republicano Democrático-Federal de la Provincia de Gerona. Republicanos...]. La direcció encapçalada per Juan Matas es dirigeix als seus votants. Figueres, 12 de novembre de 1871. Cartell / [circular]. Document imprès per M. Alegret. 49 x 35 cm. Lleugerament arrugat. Dues còpies, una amb una anotació manuscrita al dors.
1.3	[El Directorio republicano federal acaba de dirigirme la siguiente circular...]. El President del Comité republicano-democrático Federal-de la provincia de Gerona, Juan Matas, dona a conèixer la circular del Directorio Republicano Federal en relació a les eleccions als ajuntaments. Figueres, 1 de desembre de 1871. Fullet / Circular. Document imprès. 20 x 15 cm. Mal estat de conservació. Capçalera: Comité republicano-democrático-federal de la Provincia de Gerona. Dues còpies, una amb una anotació manuscrita al dors.
1.4	[Comité Republicano Democrático-Federal de la Provincia de Gerona. Republicanos...]. President del Comité republicano-democrático Federal-de la provincia de Gerona, Juan Matas, recomana als republicans que acudeixin a les urnes en les properes eleccions municipals. Figueres, 1 de desembre de 1871. Imprès per M. Alegret. Fullet / circular. Document imprès per M. Alegret. 30 x 20 cm. Mal estat de conservació. Capçalera: Comité republicano-democrático-federal de la Provincia de Gerona. Dues còpies, una amb una anotació manuscrita al dors.
1.5	"Boletín Oficial de la Provincia de Gerona". Núm, 24. 24 de febrer de 1873. Butlletí. Mal estat de conservació. 42 x 30 cm. Disponible a: http://www.ddgi.cat/bopH/issue.vm?collection=&search=&id=0000019062
1.6	[Comité Republicano Democrático Federal. Soldados...]. El Comitè demana el vot pel seu candidat Joaquin Riera Bertran a les eleccions constituents. Girona, 29 d'abril de 1873. . Fullet. Document imprès per P. Puigblanquer. 33 x 22 cm.
1.7	[Bando. D. Jose Turon y Prats, General en jefe de este Ejercito y Capitan general del distrito de Cataluña...]. Ban signat per José Turon. Barcelona, 9 de novembre de 1873. Cartell / Ban. Document imprès per Imprenta de [Ramirez y C.] . 75 x 53 cm.

¹ Joan Tutau Vergés (Figueres, 1829-1893). Economista, polític i escriptor.

1.8	[Boletín Oficial Extraordinario de la provincia de Gerona: Gobierno de Provincia. Orden público. Circular]. Circular signada per Juan Matas (El Gobernador) en relació a la declaració d'estat de guerra per part del Capità General de Catalunya. Girona, 11 de novembre de 1873. Cartell / circular. Document imprès per Imp. del Hospicio Provincial. 60 x 42 cm. 6 còpies
1.9	[A nuestros correligionarios: Es evidente que la república está en peligro...]. Barcelona, 16 de desembre de 1873. Cartell / [circular]. Document imprès per Imp. de Ramírez y c ^a . 44 x 32 cm. Lleugerament estripat.
1.10	[Suplemento al Boletín Republicano correspondiente al día 21 de diciembre de 1873. A nuestros correligionarios: Es evidente que la república está en peligro...]. Barcelona, 16 de desembre de 1873. Fullet. Document imprès per Imprenta de Llach (Gerona). 43 x 32 cm. Mal estat de conservació.
1.11	[La Independencia, diario republicano federal que se publica en Barcelona, inserta en el número correspondiente al día 31 de diciembre último, edición de la tarde, el siguiente documento: Parte oficial]. Madrid, 22 de desembre de 1873. Circular. Document imprès per Imp. de Bosch y Batlle (Figueres). 32 x 22 cm.
1.12	[Apreciable correligionario: este Comité acordó anoche]. Girona, 10 de desembre de 1873. [Circular] / Comunicació d'acord. Document imprès. 30 x 21 cm. Capçalera: Comité Republicano Democrático Federal (Gerona). Mal estat de conservació. Anotació manuscrita.
1.13	Asamblea Federal de Zaragoza. <i>Constitución, reformas sociales, acuerdos, manifiesto del Consejo</i> . 1883. Fullet. Document imprès per Imprenta de Anastasio Moreno (Madrid). 47 p. 18 x 12 cm.
1.14	[Discurso pronunciado por Don Juan M ^a Bofill ² en el banquete del 11 de febrero. Queridos correligionarios: Trece años hace...]. [1886] Fullet. Document imprès per Tip. de M. Alegret. 44 x 32 cm. Lleugerament malmès.
1.15	[Meeting republicano electoral celebrado en el Teatro de esta Ciudad la noche del miércoles 10 de mayo de 1893]. Fullet. Document imprès a la "Tip. De Mariano Alegret" (Figueres). 44 x 32 cm. Lleugerament malmès.
1.16	[A la Junta central de la "Unión Republicana" el centro de la Unión Republicana de Barcelona]. Barcelona, 25 d'octubre de 1896. Circular. Document imprès per Imp. de F. Badia. 43 x 28 cm. Estripat per la meitat.
1.17	[A los republicanos federales de Cataluña. Correligionarios... Circular firmada per la "Comisión del Consejo Regional Federalista de Cataluña"]. Barcelona, 7 de març de 1898. Cartell / [circular]. Document imprès. 44 x 32 cm.
1.18	[Centre Republicà Democràtic Federalista de Barcelona: Declaraciones de Don Jose M ^a Vallés y Ribot ³ : he aquí el texto literal de las publicadas por el periódico El Liberal, el día 31 de octubre próximo pasado]. Barcelona, 7 de novembre de 1898. Fullet. Document imprès. 50 x 34 cm.

² Joan Maria Bofill Roig (Figueres, 1845-1914). Professor i polític.

³ Josep Maria Vallès i Ribot (1849 - 1911). Polític republicà català, diputat a les Corts Espanyoles durant la restauració borbònica.

1.19	[Manifiesto á los republicanos federales por Roque Barcia ⁴] Fullet. Document imprès. 44 x 32 cm.
1.20	[Al partido republicano-federal de Figueras] Fullet. Document imprès per Imp. de J. Hereu. 22 x 16 cm.

2. PREMSA

Localització	Descripció
2.1	"La Provincia: Periódico Republicano-Federal de Gerona". 23 de febrer de 1873. 4 pàgines. Mal estat de conservació.
2.2	"La Provincia: Periódico Republicano-Federal de Gerona". 26 de febrer de 1873. 4 pàgines. Mal estat de conservació.
2.3	"La Lucha: Órgano del Partido Liberal de la Provincia de Gerona". 27 de febrer de 1873 ⁵ . 2 pàgines. Mal estat de conservació.
2.4	"La República: Diario Federal de la Tarde". 28 d'octubre de 1873. 4 pàgines. Mal estat de conservació.
2.5	"El Ampurdanés: Periódico Republicano Democrático Federal". 4 de gener de 1874. 4 pàgines. Mal estat de conservació.
2.6	"Suplemento a "La lucha" ⁶ correspondiente al lunes 5 de enero de 1874". Fulletó. Document imprès. 32 x 22 cm. Dues còpies.
2.7	"El Correo Español: Diario de la mañana". Buenos Aires, 8 de juliol de 1894. Exemplar. Mal estat de conservació.

3. FOTOGRAFIES

Localització	Descripció
3.1	"Juan Matas y Hortal" Gravat. 18 x 24 cm. Mal estat de conservació.
3.2	Fotografia, probablement, de la vetlla necrològica d'homenatge al polític celebrada en el Centre Federalista Empordanès el 28 d'octubre de 1894 ⁷ . Fotografia. 18 x 24 cm. (paspartú 27 x 35 cm.). Autor: Ricardo Pérez.

⁴ Roque Barcia Martí (1821-1885). Filòsof, lexicògraf i polític republicà pertanyent al Partit Demòcrata espanyol i després, durant el Sexenni Democràtic, al Partit Republicà Federal.

⁵ Disponible a:

https://prensahistorica.mcu.es/es/catalogo_imagenes/grupo.do?path=1067248&presentacion=pagina®istrardownload=0

⁶ La lucha: órgano del partido liberal de la provincia de Gerona (1871-1910)

⁷ Biblioteca Fages de Climent. Hemeroteca: República, La: periódico federal. 4/11/1894.
<http://www.bibgirona.cat/pandora/viewer.vm?id=0000110509&page=2>

